DIGITA

25.8.2020

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle
LIV@eduskunta.fi

VIESTINTÄPALVELULAIN UUDISTAMINEN

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Digita Oy:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä (HE 98/2000) eduskunnalle sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausumismahdollisuudesta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

Digitan pääviestit:

- Ehdotuksen mukaan **vähäisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella** toimivassa matkaviestinverkossa ei edellyttäisi jatkossa verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan valtioneuvoston tällaiseen käyttöön osoittamalla taajuusalueella. Ehdotus on todella tervetullut ja kannatettava. Uudistus mahdollistaisi paikallisten verkkopalveluiden tarjoamisen myös muille kuin kolmelle teleoperaattorille ja lisäisi kilpailua. Uudistus mahdollistaisi parhaimmillaan myös uusien liiketoimintamallien ja innovatiivisten palveluiden kehittymisen.

- Digita kannattaa **vaaratiedottamista** koskevia ehdotuksia. Lain sanamuodoissa kannattaisi ehkä kuitenkin ottaa huomioon se, että teknologisen kehityksen myötä saattaa olla tarve ottaa käyttöön uusia ratkaisuja.

- **Siirtovelvollisuutta** koskevia säännöksiä olisi hyvä tarkastella jo tässä vaiheessa. Yleisradio Oy:n kanavia koskevan must carry -velvoite tulisi muuttaa kattamaan myös tv-kanaviin liittyvät täydentävät palvelut kuten vammaisten loppukäyttäjien palvelut ja hybriditelevisiopalvelut. Tällä hetkellä osa kaapeli-tv-operaattoreista suodattaa nämä palvelut pois;

- Vaatimus siitä, että Suomessa uusiin autoihin pitää asentaa analogisia radiolähetyksiä vastaanottava **autoradio** on perusteltu. Suomalaiset kuuntelevat 2 h 40 minuuttia radiota päivässä ja suuri osa radion kuuntelusta tapahtuu autossa;

- Ehdotuksen mukaan **yleisen edun tv-kanavien ohjelmistotoimiluvan** saannin edellytyksiä on tarkoitus kiristää entisestään. Koska must carry ei ole koskenut vuoden 2017 jälkeen kaupallisia tv-yhtiöitä, ei yleisen edun tv-kanavan ohjelmistolupaan sisälly enää mitään ns. porkkanoita. Tämän seurauksena Suomessa on tällä hetkellä vain yksi yleisen edun tv-kanava. Herääkin kysymys miksi tv-yhtiön enää kannattaisi hakea ohjelmistotoimilupaa, johon liittyy vain velvollisuuksia. Ottaen huomioon, että tv-lähetyksiä katsotaan nykyisin usean eri jakelutien kautta, tulisi myös harkita, onko antenniverkon tv-lähetyksiin kohdistuva erityissääntely (ohjelmistotoimilupasääntely) enää perusteltua.

Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriö on onnistunut omassa lainlaadintatyössään varsin mallikkaasti, sillä lakiehdotus on olennaisesti teledirektiiviä selkeämpi. Ministeriötä on syytä kiittää myös siitä, että muutosten valmistelu on tapahtunut hyvin avoimesti alusta lähtien.

Yleisellä tasolla haluaisimme tuoda esiin vielä seuraavat toiveet:

- Uudistusten selkeänä tavoitteena tulisi olla oikeusvarmuuden takaaminen, sääntelyn ennustettavuuden parantaminen sekä turvallisen investointiympäristön luominen;

- Direktiiviin kirjattu tavoite alakohtaisen ennakkosääntelyn vähentämisestä kilpailun kehittyessä samoin kuin ennakkosääntelyvelvoitteiden minimointi tulisi kirjoittaa lakiin nykyistä selkeämmin; ja

- Yritysten oikeusvarmuuden takaamiseksi muutoksenhakuprosessien ei tulisi kestää vuosikausia kuten nykyisin.

Vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen ilman toimilupaa

Lain 6 §:ään ehdotetun uuden 4. momentin mukaan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellyttäisi jatkossa verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan valtioneuvoston asetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella. Tämä lupaprosessin kevennysesitys on todella tervetullut, sillä nykyinen verkkotoimilupaprosessi on varsin raskas ja aikaa vievä menettely pienimuotoisen, paikallisen toiminnan mahdollistamiseksi.

Toiminta olisi edelleen luvanvaraista, mutta jatkossa pienimuotoiseen paikalliseen toimintaan riittäisi verkkotoimiluvan sijaan Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä radiolupa. Koska toimintaa olisi mahdollista harjoittaa vain tällaiseen toimintaan osoitetulla taajuusalueella, olisi valtioneuvostolla jatkossakin päätäntävalta siitä, millä taajuusalueella tällaista pienimuotoista toimintaa voisi harjoittaa. Radioluvan myöntämisen perusteena oleva toiminnan pienimuotoisuus on myös tarkoitus arvioida tapauskohtaisesti alueen ja verkon käyttötarkoituksen perusteella. Pelkällä radioluvalla harjoitettavaa pienimuotoista toimintaa koskisi luonnollisesti myös lain ja määräysten tietoturvaa ja toimintavarmuutta koskevat säännökset. Näin ollen riskiä siitä, että toiminnasta voisi aiheutua haittaa muille yleisille televerkoille, voidaan pitää hyvin vähäisenä.

Muutoksen tarkoituksena on, että lupia rajatulla alueella tapahtuvaan pienimuotoiseen verkkopalvelun tarjoamiseen voisi hakea joustavasti. Tällaista verkkopalvelua voisi tarjota esimerkiksi tehdasalueella, satamassa, oppilaitoksissa tai rajatulla asuinalueella, kuten kylässä tai kaupunginosassa.

Digita kannattaa ehdotusta, sillä uudistus mahdollistaisi paikallisten verkkopalveluiden tarjoamisen myös muille kuin kolmelle teleoperaattorille. Uudistus lisäisi siten kilpailua ja mahdollistaisi verkkojen räätälöinnin asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Muutos myös mahdollistaa parhaimmillaan uusien, innovatiivisten palveluiden kehittymisen.

Uudistuksen ainoana haasteena on sen, että pienimuotoiselle verkkopalvelulle eli ns. privaattiverkkokäyttöön varattuja taajuuksia on Suomessa käytössä to-

della vähän. Suurin osa Suomen käytössä olevista kaikista taajuuksista on allokoitu kolmelle suurimmalle teleoperaattorille. Toivottavaa olisikin, että jatkossa taajuuksia myönnettäisiin myös muille toimijoille.

Taajuuksien käyttö matka- ja joukkoviestintäverkoissa

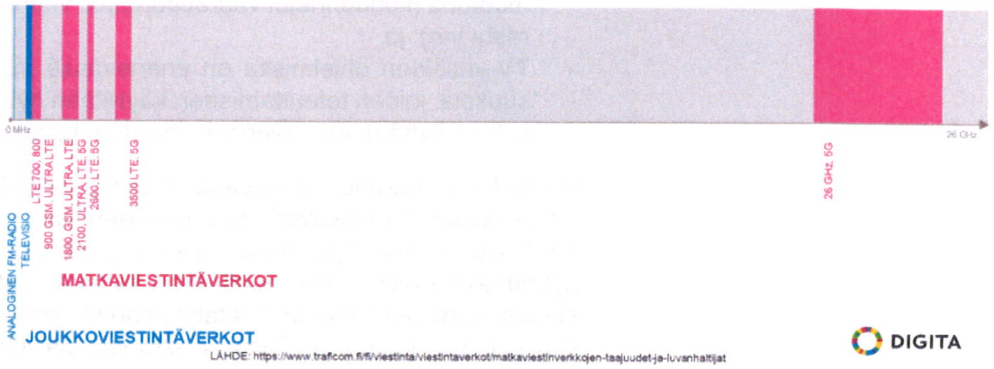

Verkkotoimilupien myöntäminen

Voimassa olevan lain mukaan verkkotoimilupia voidaan myöntää 20 vuodeksi. Käytännössä verkkotoimilupia on Suomessa myönnetty tätä lyhyemmäksi ajanjaksoksi. Teledirektiivin täytäntöönpanon myötä ns. yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivien matkaviestinverkkojen verkkotoimilupakaudet tullevat pitenemään 20 vuodeksi. Toimilupakausien pidentäminen on perusteltua, sillä valtakunnallisten verkkojen rakentaminen ja ylläpitäminen vaatii huomattavia investointeja kaikilta verkko-operaattoreilta. Siksi perusteltua olisikin, että myös muut verkkotoimiluvat olisivat jatkossa voimassa enemmän kuin 10 vuotta.

Siirtovelvoite eli Must Carry

Telepaketti-direktiivissä annettaan jäsenvaltioille mahdollisuus asettaa siirtovelvollisuuksia sähköisiä viestintäverkkoja ja palveluja tarjoaville yrityksille. Siirtovelvollisuudet voivat koskea radio- ja tv-lähetyksiä ja niiden täydentäviä palveluita kuten ohjelmaoppaita, vammaisten loppukäyttäjien palveluita ja hybriditelevisiopalveluita. Siirtovelvollisuuksia voidaan asettaa, jos merkittävä määrä kyseisten verkkojen käyttäjistä käyttää niitä pääasiallisena keinona radio- ja tv-lähetysten vastaanottamiseen. Siirtovelvollisuuksia voidaan asettaa vain, jos se on välttämätöntä selkeästi määritellyn yleisen edun tavoitteen saavuttamiseksi.

Suomessa on tällä hetkellä voimassa Yleisradio Oy:n ohjelmistoja koskeva siirtovelvollisuus. Käytännössä siirtovelvollisuus ei kuitenkaan toteudu Yleisradio Oy:n tv-kanaviin liittyvien lisäpalveluiden osalta, sillä osa kaapeli-tv-operaattoreista suodattaa esimerkiksi hybriditelevisiopalvelut ja muut täydentävät palvelut pois signaalista ennen sen jakelua kaapeli-tv-verkkoon. Ehdotammekin, että laissa tarkennetaan, että Yleisradio Oy:n tv-kanavia koskeva siirtovelvollisuus kattaa myös tv-kanaviin liittyvät täydentävät palvelut kuten ohjelmaoppaat, vammaisten palvelut ja hybridi-tv-palvelut.

Hybriditelevision osalta Suomessa on jo tarjolla kaikille tv-kanaville yhteensopiva alusta lineaarisen tv-lähetyksen sisällön rikastamiseksi. Hybriditv mahdollistaa muun muassa seuraavat direktiivin tarkoittamat täydentävät palvelut:

- Mahdollisuuden tarjota parempia saatavuuspalveluita kustannustehokkaasti erilaisille television erityiskatsojaryhmille (mm. kuulo- ja näkövammaispalvelut);
- Hybriditv-palveluiden käyttäminen täydentävänä vaaratiedottamisen jakelumuotona (kohdennetut vaaratiedotteet, viranomaisten lisätiedottaminen vaarasta jne); ja
- TV-yhtiöiden ohjelmissa on enenevässä määrin vuorovaikutteisia ominaisuuksia, joiden toteuttamiseen käytetään hybriditv-standardia (HbbTV). Palvelun käyttö (kuten äänestäminen) on kuluttajalle ilmaista.

Nämä kaikki palvelut edellyttävät hybriditv-palveluiden jakamista osana TV-kanavien sisältöä kaapeliverkossa. Edelleen tilanne on kuitenkin se, että vaikka tv-kanava on ottanut hybriditv-palvelun käyttöön, osa kaapelioperaattoreista estää hybriditelevisiosignaalin välittämisen kanavan yhteydessä. Estämisen seurauksena tv-kanavan mukana lähetetyt hybriditv-palvelut eivät saavuta kaikkia kanavaa katsovia kuluttajia. Tästä syystä lain päivittämisen yhteydessä olisi syytä varmistaa, etteivät kaapeliverkko-operaattorit omalla toiminnallaan pysty määrittämään tai blokkaamaan kanavan tarjoamien lisäpalveluiden saatavuutta ja näin asettaa kuluttajia lähetystekniikasta johtuvaan eriarvoiseen asemaan.

Helsingissä 25. päivänä elokuuta 2020

Sanna Tuominen
Johtaja, Laki ja Regulaatio